

Motion till riksdagen 2011/12:K393

av Lise Nordin m.fl. (MP)

Översyn av riksdagens föreskrift om utskottens utrikesresor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga föreskrifterna för utrikesresor så att resans innehåll prioriteras framför resmålet.
2. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att tåg bör användas i större utsträckning när utskotten reser till Bryssel.
3. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga föreskrifterna för utrikesresor så att det verkligen är hög relevans för utskottens arbete som är utgångspunkten.
4. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över rutinerna kring hanteringen och bedömningen av utskottens föransökan inför en resa samt den skriftliga redogörelsen som sker i efterhand.
5. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör eftersträvas en allsidig information om studieämnet, speciellt när frågor där det finns tydligt olika uppfattningar studeras.
6. Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om alkohol vid utrikesresor.

Inledning

Riksdagen har föreskrifter om utskottens utrikesresor som senast uppdaterades 2006 (RFS 2006:8). Där finns bland annat formuleringen "Vid planering av resor utomlands skall utgångspunkten vara att de skall ha hög relevans för utskottens arbete" (2 §). Utskottet ska innan resan lämna in en föransökan

Fel! Okänt namn på

(3 §) och efter resan ska en skriftlig redogörelse lämnas till riksdagsstyrelsen (6 §). Det framgår också att ”Utskottet bör under utrikes resa endast ta sådana kontakter med besökslandets parlament och myndigheter som motiveras av reseprogrammet eller protokollär sedvänja” (10 §). Några närmare riktlinjer för val av rese mål eller syfte finns inte.

Vi menar att föreskrifterna behöver förtydligas och kompletteras ur ett par aspekter.

Hänsyn till klimat och miljö

I riktlinjen för ledamöternas tjänsteresor står att ”resor i tjänsten ska planeras så att största möjliga hänsyn tas till miljön” (2001:2). Vid planering av en utskottsresa anser vi att det är rimligt, bland annat ur miljösynpunkt, att först fråga sig vad man vill studera och sedan söka efter ett resmål där det kan studeras på ett bra sätt med hänsyn till både miljö och ekonomi. Ofta fungerar det tvärtom idag genom att man först funderar ut ett trevligt eller intressant land att åka till och sedan sätter ihop ett program för vad man vill studera. Resorna kan då bli både längre och dyrare än nödvändigt. Varför åka till Nya Zeeland om det man vill studera också finns i Danmark? I vissa fall kanske det inte ens är nödvändigt att resa över huvud taget. Syftet kanske kan uppnås genom att använda modern teknik, till exempel videokonferens.

Självklart kan det finnas goda motiv till längre resor som ger nya kunskaper och infallsvinklar och vi ifrågasätter därför inte principen om en resa utanför Europa per mandatperiod, men vi menar att varje resa måste övervägas och prövas så att det verkligen blir ett mervärde av att göra en längre och i många fall dyrare resa.

För att bland annat minska miljö- och klimatpåverkan föreslår vi att riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen att föreskriften för utskottens utrikesresor förtydligas så att resans innehåll prioriteras framför resmålet.

Riksdagens utskott åker någon/några gånger under mandatperioden till Bryssel – så gott som alltid med flyg trots att det går förhållandevis snabbt och enkelt att åka tåg. Med kvällståget från Köpenhamn är man framme vid åttatiden nästföljande morgon i Bryssel. Tågresan ned till Köpenhamn går att effektivt använda till arbete och föredragningar. Motsvarande upplägg kan med fördel göras på hemresan. Ett annat alternativ är att ta tåg en riktning, flyg den andra för att göra ett klimatsmartare val av res sätt. En flygresa genererar mångdubbelt högre utsläpp än motsvarande tågresan.

Resor för ökad kunskap och internationellt utbyte

Enligt 2 § i föreskrifterna ska alltså resan ha hög relevans för utskottens arbete. Tyvärr kan man ibland ifrågasätta hur väl det uppfylls.

Fel! Okänt namn på

Ett exempel är när delar av näringsutskottet sensommaren 2011 åkte till Brasilien. Den enda information som gavs ledamöterna före resan var en muntlig presentation på en timme av Försvarsdepartementet och Saab om hur ledamöterna på resan på bästa sätt skulle förespråka JAS Gripen i den stridsflygplansupphandling som Brasilien arbetar med. Bland annat lärde man ut argumentet att JAS Gripen är så mycket billigare än konkurrenterna att man får ”2 för 1”.

Resans upplägg var också sådant att en mycket ensidig information gavs genom de möten som var planerade. Det fanns få, om några, tillfällen för kritiska analyser eller frågor och fördjupningar.

Det tydligaste exemplet är resans hantering av den omdebatterade frågan om etanolproduktion. I planeringsprocessen efterfrågade Miljöpartiet att träffa olika röster i frågan för att få en bred bild. Beskedet var att det inte var möjligt. Under dagen tillägnad etanolfrågan fick gruppen därför enbart träffa representanter från det största etanolföretaget och deras forskningsenhet. Det är anmärkningsvärt att ledamöter vid en officiell resa endast får träffa en sida i en fråga där det är väl känt att det finns olika uppfattningar mellan olika aktörer.

Om en resa som den till Brasilien uppfyller föreskrifterna så måste de tydliggöras så att det verkligen är hög relevans för utskottets arbete som är utgångspunkten. Vi menar också att det finns anledning för riksdagsstyrelsen att se över rutinerna kring hanteringen och bedömningen av utskottens förämälan inför en resa samt den skriftliga redogörelsen som sker i efterhand. Vidare menar vi att det bör göras tydligt för utskotten att olika synvinklar på det som ska studeras bör tas upp så att en allsidig bild av frågan ges.

Alkohol vid tjänsteutövning

Det finns olika seder kring alkohol och till viss grad är det rimligt att vi anpassar oss till sederna i det land vi besöker. Det är också rimligt att ledamöter som åker på resor i uppdraget för skattepengar kan delta i programmet fullt ut. Det kan tyckas självklart, men tyvärr finns flera exempel där det druckits starksprit eller stora mängder vin så att efterföljande arbetsmöten har påverkats. Vi menar därför att det vid reseplaneringen ses över så att bjudningar med alkohol hålls nere, även om totalförbud inte måste råda. Det är inte rimligt med starksprit till lunch när gruppen har arbetsmöten resten av dagen.

Stockholm den 5 oktober 2011

Lise Nordin (MP)

Stina Bergström (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Helena Leander (MP)